

Чабырбах түһүлгэтэ

Чабырбах – саха уус-уран тылын көрүгүн быһыытынан биллэр. Кэлиҥҥи кэмгэ арыый да күлүккэ хаалан, улахан болгомто ууруллубат да курдук буолла. Төрөөбүт тыл, сурук-бичик күнүгэр “Арчы дьинэтэ,” АТ “АРКТИКА” уонна Култуура, ускуустуба колледжа кыгытынан “Уран тыл” чабырбахсыттар күрэхтэһиилэрин тэрийэн ыытылар.

Тэрээһин анаардас күрэх эрэ быһыытынан буолбакка, урут чабырбахха ытыллыбыт араас тэрээһини билиһиннэрэн, анал хомуурунууктар тахсалларын, чабырбахсыттары үйэтитиин уонна үлэ уопутун туһунан кэпсэтии сизиринэн барда. Чабырбах саха үгэһин быһыытынан чинчийбит учуонай В.А. Ноговицын үлэлэрин кини огдообото Л.В. Ноговицына кыттааччыларга бэлэхтээтэ, анал бириис турорду.

Дьүүлүүр сүбэҕэ култуура үлэһиттэрэ, чабырбахсыттар, уһууааччылар А.А. Кардашевская, Д.М. Муксунова (Култуура уонна ускуустуба колледжын преподавателэ), Л.Е. Шишигина (Өксөкүлээх Өлөксөй аатынан кини испэсэлиһэ), А.А. Степанова, Мусукаалынай колледж преподавателэ, Н.С. Толбонова, СӨ културатын үтүөлээх үлэһитэ, киридилэр.

Билигин даҕаны чабырбагы ситимин быспакка сайыннарар дьон ычакка талааннарын, дьобурдарын тиздэ сылдыаллар эбит. «Уран тылга» саха чабырбагы аар-саарга аатырдыбыт, Бүтүн Сојууустаабы, Саха сиринээри бэстибээллэр хас да тегүллээх лауреаттара Мария Герасимова-Сэнгээрэ кыттан, олус сэргэхситтэ. Кини урукку чабырбахтары сэргэ, кэлин айбыт, аныгы олох араас көстүүгүн көрдөрөр сыты чабырбагы толорон дьону астыннардэ. Кини сүрүн бириһи ылан, Гран-при хаһаайына буолла. Оттон «Тойук» ансаамбыл кыттааччыта Василыса Васильева П.Тобуруокап

“Атаскаанап арайга сылдыбыта” чабырбагы толорон, чабырбах этиллэр киебин толору көрдөрөн, лауреат аатын ылыан ылла.

Мэнэ Хангаластан А.Д. Скрыбина уонна В.Е. Шишигина былыргылы чабырбахтаан, үгэһи

үйэтитиини уонна утумнааһыны көрдөрөн дипломант буоллулар. Саамай аҕа саастаах кыттааччы – Сунтаар биллиилээх тойуксуута, С.А. Зверев-Кыыл Уола ансаамбылын кыттааччыта Е.П. Захарова Л.Попов, С.Зверев суруйбут чабырбахтары толордо. Надежда Максимова чабырбах суруйуутугар холонон эрэрин биһирээн “Бэйэ айыыта” анал бириһинэн бэлиэтээтилэр. Аҕа саастаах ытык дьоммут Т.Макарова, С.Горохова, С.Куличкина, М.Слепцова чабырбагы сэнгээрэллэрин көрдөрдүлэр.

Хангалас улууһуттан Айна Олсоева былыргы чабырбахтары ситэ-хото толорон дипломант буолла, үгэһи сөпкө утумнаан сылдыарын көрдөрдө. Литэрэтиирэ түмэлин үлэһитэ Декабрина Иванова Алампа тыларыгар чабырбахтаан, “Үгэһи тутуһу” анал ааты ылла.

Ыччаттарбыт да хаалсыбатылар, маныха уһууааччылары хайгыах, махтаныах кэрингнээхпит. Чабырбахха, саха уус-уран айымньытын доһун көрүгүн быһыытынан, ытыктабыллаах сыһыаны олохтообуттара көстөр. Ону таһынан, олобу кытары ситимин, сайдарын, бүгүнгү кэм уларыта турарын таба көрөн, сөпкө туһанарга уһуйаллар. “Уран тылга” кыптаары С.А. Новгородов дойдуттан, Чурапчы Болтонготтан, элбэх ахсааннаах араас көлүөнэ

кытына. Болтоҥо оскуолатыгар чабырбагы үөрэтии, толоруу үгүн кэмгэ ситимин быспакка барара көһүнэ.

Дьүүлүүр сүбэ чабырбагы толорууһымаларын, ис хоһооно байыын, үгэһи тутуһууну сыаналаата. Толорооччулар саха охсор үстүрүмүөннэрин киллэрбиттэрэ, таҥастара-саптара тупсабайа сэргэхтик көһүннэ. Салайааччыларбыт Г.Г. Жирковаҕа, М.И. Монастыреваҕа бу сүҥкэн үлэлэрин өссө да сайыннара турдуннар диэн баҕа санаабытын этэбит. Болтоҥо чабырбахсыттарга лауреат үрдүк аатын ылыахтарын ылылар.

Култуура уонна ускуустуба колледжын устудьуоннара “Алаас оболоро” ансаамбылынан былыргылы чабырбагы испэктээк киебинэн толордулар. “Аныгы дьахталлар сэттэ мэтириэттэрин” толорбуттара чабырбах сүппэт үйэлээбин көрдөрдө. Онон ансаамбыл ыччаттарга лауреат буолла. Биирдиилээн толорууга Валентина Адамова дипломант аатына ылла. АГИКИ устудьуона Виктория Иванова “Сааба Махсымап туһунан” чабырбагынан дипломаннаата. Кэскиллээх чабырбахсыт ааты Мусукаалынай колледж устудьуона Изабелла Фомина сүктэ.

Мэнэ Хангалас улууһун Балыктаах сэлиэнньэтигэр Анисия Скрыбина уһуйар “Мүчүкчээн” ансаамбыла “Оскуола олобун очурдара” диэн чабырбагынан күннээби олохторун көрдөрдө. Ансаамбыл В.А. Ноговицын Анал бириһинэн бэлиэтэннэ. Уһууааччы А.Д. Скрыбина “Уран тыл” кыттааччыларыгар маастар-кылаас көрдөрдө.

Ити курдук, саха културатын үгэс буолбут үйэттэн үйэбэ, уостан уоска түһэн, тиһиллэн кэлбит духуобунай баайа салбана, сайда турарыгар биир суолталаах тэрээһин буолла.

**Надежда ТОЛБОНОВА,
Дьүүлүүр сүбэ
бэрэссэдээтэлэ.**